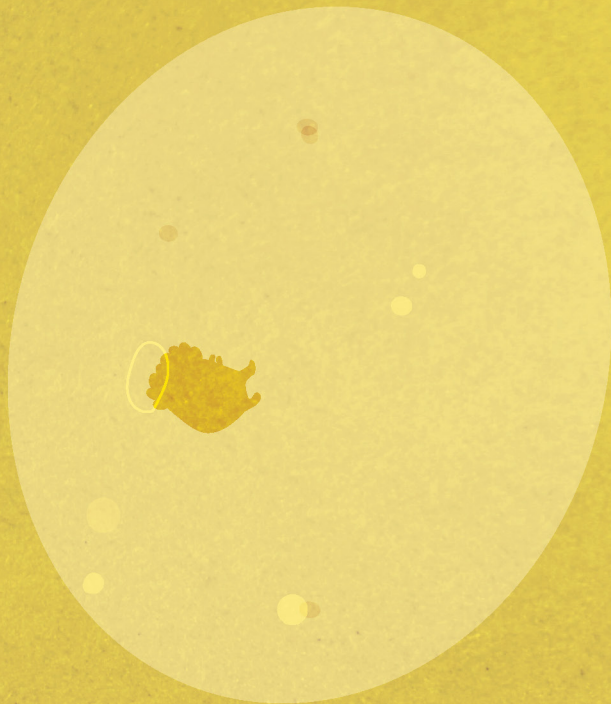

A VÁRAKOZÁS

Aszeplőtelen fogantatást a gyermekvárás szép és aggodalmas időszaka követte. Bár a Bibliában keveset olvashatunk Mária életének ezen időszakáról, a téma így is megihlette mesterek egész sorát. A 15. században készült várandós Madonna (Maria gravida)-ábrázolások egyik legszebb darabja a Szépművészeti Múzeum – Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményét gazdagítja.

Maria Grávída, táblakép töredéke Németújvárról, 1409

A „Fonó Madonnaként” ismert táblaképen a gyermekét váró Máriát látjuk. A mennyország királynőjének járó trónusról kissé lecsúszni látszó Szűz álmódzó tekintettel néz maga elé. Úgy tűnik, mintha figyelmét sokkal inkább lekötné születendő gyermeke iránti aggodalma, mint a **▼fonással** való foglalatосkodás. Szelíd arcvonásai mögött olyan ellentmondásos érzelmek rejtőznek, mint a szeretet és az aggodalom, az elfogadás és a félelem. Várandósságát a köpeny hullámzó redővétele alatti gömbölyded has és a Szűz enyhe S vonalban hajló teste emelik ki.

A Madonnát körülvevő látszólagos rendetlenség valójában pontos üzenettel bíró, szimbolikus tárgyak összessége. Ma már nem tudunk mindent értelmezni, de az adott kor embere ismerte ezeket a jelképeket.

Alaposan nézzük végig a tárgyakat!
Van-e köztük olyan, amelyik nem köthető Mária „mennyei háztartásához”?

► Jakab a Bibliába be nem került (apokrif) evangéliuma szerint Mária egyike volt annak a hét szűznek, akit a jeruzsálemi papok arra választottak ki, hogy a templom függönyének bíborfonalát megfonják.

A táblakép (24. oldal) bal alsó sarkában botra tűzött szalmakalapot és egy víztartó hordócskát látunk. Ezek a tárgyak Szent Józsefnek – Mária jegyesének – az **▼attribútumai**. A kép egykor egy Mária-oltár része lehetett, az idők során azonban minden oldalán megcsonkították, így az eredeti jelenetet nem ismerjük pontosan. A Józsefhez köthető tárgyak azt sejtetik, hogy a mű az úgynevezett **▼József kételyei** témához készülhetett.

- Az attribútum (jelentése: 'mellérendel, neki tulajdonít') olyan jelképes értelmű tárgy, amely könnyen felismerhetővé teszi a festmény szereplőjét.
- A József-kételyei ábrázolását a 2. századból származó apokrif (nem szentesített) szövegektől eredeztetik. Eszerint Józsefben kételyek támadtak várandós jegyese láttán, kételkedett hűségében, ezeket azonban egy álmában megjelenő angyal eloszlatta.

A trónus bal oldalán látható tárgyak, a kézmosó tál, a vízhordó edény és a törülköző Mária tisztaságának szimbólumai, ahogy az előtérben megjelenő apró virágok is ezt az üzenetet hordozzák. A nyitott Biblia és a trón mélyedéseibe rejtett könyvek Szűz Mária bölcsességére, imádságos lelkületére utalnak.

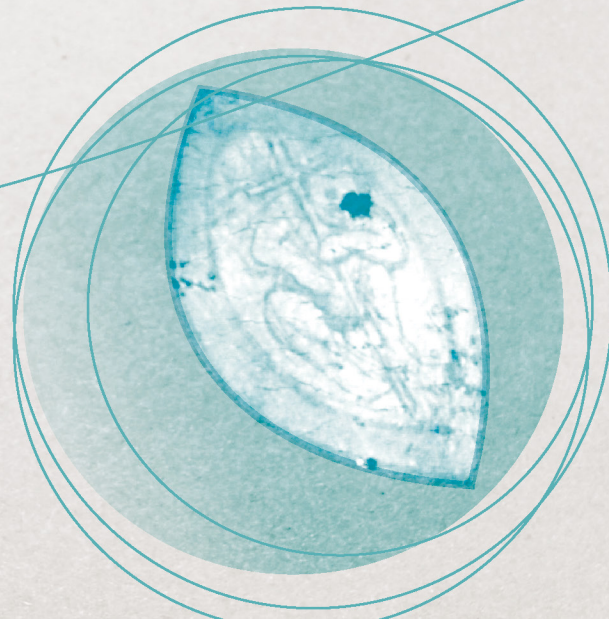
Bár a Mária munkájához szükséges tárgyak valóságú ábrázolása szokatlanul otthonos közeget teremt, a fonásban segédkező angyalok a jelenet mennyei voltát hangsúlyozzák.

A fonás valójában azt az időt teszi láthatóvá, amit Mária gyermekvárással tölt. Ahogy telik az idő, úgy gombolyodik a fonal, a Szűz méhében „testté lesz az Ige”.

Figyeljük meg a fonáshoz használt eszközöket!

- **Guzsaly:** farúd, amelynek felső részére kötik a fonásra szánt kenderet vagy lent
- **Orsó:** fából faragott eszköz, amelyet azért pörgetnek, hogy a végére kötött kendercsomóból húzott szálat összesodorják
- **Motolla:** a megfolt fonal lemérésére, feltekerésére szolgáló eszköz

A táblakép 1993-as restaurálásakor csodás részlet került napvilágra. Az infravétel kimutatta, hogy a barokk kori átfestéseket megelőzően a Mária hasát borító köntös alatt a kis Jézus volt látható kettős **mandorlában**, kezében kereszttel.

➔ A mandorla Krisztust vagy Máriát körülvevő, mandula alakú dicsfény.